

Nieuwsbrief VEAN ERF Updates

Nummer 10, 2021

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2021:708 07-05-2021

Hof

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2021:3779 20-04-2021

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2021:3798 20-04-2021

Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2021:1020 06-04-2021

Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2021:1019 06-04-2021

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2021:3024 30-03-2021

Rechtbank

Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2021:3534 22-04-2021

Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2021:3102 14-04-2021

Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2021:2158 09-04-2021

Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2021:2857 07-04-2021

Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2021:2966 24-03-2021

Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2021:2168 13-01-2021

Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2020:11605 14-10-2020

Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2020:5154 20-05-2020

RECHTSPRAAK

Huwen in beperkte gemeenschap van bankrekening geen schenking, aldus ook Hoge Raad.

X en Y trouwen op 22 september 2008 na het maken van huwelijkse voorwaarden op 1 september 2008. Hierin komen zij een beperkte huwelijksgemeenschap overeen, bestaande uit een en/of-rekening en daarop betrekking hebbende schulden. Y is vermogender dan X (150 miljoen versus 1 miljoen euro). Y stort op of omstreeks 1 september 2008, althans voor het huwelijk, 10 miljoen euro op de en/of-rekening. Tijdens huwelijk nemen X en Y geregeld en min of meer gelijkmatig op van de rekening. In de huwelijkse voorwaarden is voorts geregeld dat onttrekkingen aan elkaars vermogen een nominaal vergoedingsrecht opleveren.

In 2012 overlijdt Y. Y heeft dan 600.000 euro meer opgenomen dan X. X en de kinderen stellen als erfgenamen vast dat de nalatenschap een vergoedingsschuld heeft aan de beperkte gemeenschap van 600.000 euro.

Volgens de Inspecteur heeft in 2008 een belaste schenking plaatsgevonden van Y aan X. De rechtbank (ECLI:NL:RBGEL:2018:4043) en het hof (ECLI:NL:GHARL:2019:10724) waren het hier niet mee eens. De Hoge Raad verklaart het cassatieberoep thans ongegrond. A-G IJzerman concludeerde eerder ook tot ongegrondverklaring (ECLI:NL:PHR:2020:989).

Het hof overwoog dat de echtgenoot door de storting op de bankrekening een vordering van 10 miljoen euro op de bank heeft verkregen en dat dat vorderingsrecht, dat naar zijn aard in hoogte zal fluctueren, tot de beperkte gemeenschap is gaan behoren. Tijdens het huwelijk kan (afgezien van wijziging huwelijkse voorwaarden) niet worden overgegaan tot beëindiging van de beperkte gemeenschap. Zolang die beperkte gemeenschap bestaat, is niet bekend wat de echtelieden aan het einde van de gemeenschap kunnen verdelen. De omvang van de beperkte gemeenschap kan immers aan het einde van de gemeenschap zijn toe- of afgenomen. Daarvan uitgaande kan ten tijde van het aangaan van het huwelijk geen sprake zijn van een voltooide vermogensverschuiving en dus ook niet van een schenking, aldus het hof. Het hof achtte dit rechtsgevolg in overeenstemming met de arresten van de Hoge Raad van 28 januari 1959, ECLI:NL:HR:1959:AY1786, BNB 1959/122, en van 17 maart 1971, ECLI:NL:HR:1971:AX5018, BNB 1971/95. Het cassatiemiddel bestrijdt dit oordeel.

In de aangehaalde arresten van de Hoge Raad kwamen de echtgenoten een algehele gemeenschap van goederen overeen. De Hoge Raad hechtte toen onder meer belang aan de omstandigheid dat de huwelijksgemeenschap een blijvende rechtsverhouding meebrengt die als gevolg van baten en lasten die van beide zijden kunnen opkomen tot verdere vermogensverschuivingen tussen de echtgenoten kan leiden, zodat het resultaat van die vermogensverschuivingen pas bij het einde van de huwelijksgemeenschap kan worden vastgesteld. Een huwelijksgemeenschap die slechts één vermogensbestanddeel omvat – zoals in casu – vertoont dit kenmerk niet. Daarop wijst het middel terecht.

Toch behelst het tot stand brengen van de huwelijksgemeenschap geen (belastbare) schenking. Door in artikel 1 lid 7 SW 1956 te verwijzen naar artikel 7:186 lid 2 BW heeft de wetgever bewerkstelligd dat van een belastbare schenking in dit geval alleen sprake kan zijn indien op het moment van de boedelmenging het vermogen van X tot een op dat moment bepaalbaar bedrag is bevoordeeld doordat Y dat voordeel vanuit zijn vermogen heeft afgestaan. Daarvan is geen sprake.

De boedelmenging deed een aan ieder van de echtgenoten toekomende vordering op de bank ontstaan ten aanzien van het gehele saldo van de bankrekening, welk saldo gedurende het bestaan van de huwelijksgemeenschap kon wijzigen. Mede gelet op artikel 7:186 lid 2, tweede volzin, BW vormt de omstandigheid dat Y ten aanzien van de helft van dat saldo geen vorderingen tegen X had kunnen instellen geen toereikende grond om aan te nemen dat X op het moment van ontstaan van de huwelijksgemeenschap kon beschikken over de helft van het toen aanwezige saldo, of daarop aanspraak kon maken, als ware het een haar afzonderlijk toebehorend vermogensbestanddeel.

Het oordeel van het hof dat de inspecteur niet aannemelijk heeft gemaakt dat zich bij het ontstaan van de huwelijksgemeenschap een vermogensverschuiving heeft voorgedaan waarbij X ten laste van Y is verrijkt, geeft geen blijk van een onjuiste rechtsopvatting.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 07-05-2021

ECLI: ECLI:NL:HR:2021:708

Zaaknummer: 20/00171

Rechters: R.J. Koopman, M.A. Fierstra, J. Wortel, A.F.M.Q. Beukers-van Dooren en M.T. Boerlage

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Verstoorde verhoudingen leiden tot onbeheerde nalatenschap. Benoeming professionele vereffenaar.

Vader laat vijf afstammelingen als testamentaire erfgenamen achter. Zij hebben de nalatenschap beneficiair aanvaard. Twee kinderen zijn onderfd. De erfgenamen verzoeken om benoeming van een vereffenaar (art. 4:203 lid 1 onder a BW), omdat de nalatenschap onbeheerd is door verstoorde verhoudingen tussen de erfgenamen onderling en tussen de erfgenamen en de onderfde kinderen. Voorts spelen kwesties rondom de berekening van de legitieme, inkorting en opeisbare vorderingen uit de nalatenschap van de vooroverleden moeder.

De rechtbank willigt het verzoek in. De nalatenschap is onbeheerd gebleken en de afwikkeling vergt een gedegen juridisch inzicht in en ervaring met de afwikkeling van nalatenschappen. De rechtbank benoemt een kandidaat-notaris, tevens gecertificeerd NOVEX-executeur, tot vereffenaar.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 09-04-2021

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2021:2158

Zaaknummer: 367384 / EX RK 21-13

Rechters: E.M.C. Mommers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Onttrekkingen aan moeders vermogen leiden tot verbeuren aandeel in bedragen als erfgenaam.

Zusters A en B erven de nalatenschap van hun moeder (overleden in 2016). De echtgenoot van A is executeur-afwikkelingsbewindvoerder. B heeft in 2015 60.000 euro van moeders rekening naar haar eigen rekening overgemaakt en kort na moeders overlijden 'kluskosten' aan zichzelf vergoed van moeders rekening. B was sinds begin 2016 meerderjarigenbewindvoerder van moeder.

De rechtbank oordeelt dat sprake is van ongerechtvaardigde onttrekkingen. B heeft naar eigen zeggen de 60.000 euro overgeboekt ter voorkoming van de eigen bijdrage van moeder aan het verzorgingshuis. Vervolgens zou moeder tegen B hebben gezegd dat zij het geld mocht houden. De rechtbank acht de schenking niet aangetoond. Er is geen aantoonbare wilsverklaring van moeder en B heeft geen aangifte schenkbelasting gedaan. Tot de overboekingen na moeders overlijden was B niet bevoegd.

Volgens de rechtbank heeft B haar aandeel in de bedragen verbeurd (art. 3:194 lid 2 BW). B wist dat de overgeboekte bedragen tot de nalatenschap behoorden (wetenschap volstaat voor opzet in de zin van art. 3:194 lid 2 BW, HR 22 december 2017, ECLI:NL:HR:2017:3262) en dat zij hier niet transparant over was tegenover A en de executeur. B heeft gezwegen waar spreken geboden was.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 07-04-2021

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2021:2857

Zaaknummer: C/15/291551 / HA ZA 19-480

Rechters: J. van der Kluit

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Rechtbank benoemt schuldeiser van de nalatenschap tot vereffenaar. Kosten benoeming ten laste van boedel.

Kort voor erflaatsters overlijden wordt X tot haar meerderjarigenbewindvoerder benoemd. Het enige kind van erflaatster is vooroverleden zonder afstammelingen. Erflaatster heeft geen testament gemaakt.

X is schuldeiser van de nalatenschap door het na het overlijden voorschieten van een aantal rekeningen voor de onbeheerde nalatenschap. X verzoekt om benoeming van zichzelf als vereffenaar van de nalatenschap (art. 4:204 lid 1 onder b BW). De rechtbank willigt het verzoek in en geeft X als vereffenaar opdracht om erfgenamenonderzoek uit te (laten) voeren (art. 4:225 BW).

De kosten van de onderhavige procedure – hoewel in beginsel geen vereffeningskosten – mag X ten laste van de nalatenschap brengen. Het is niet redelijk als X zelf deze kosten zou moeten dragen, terwijl de nalatenschap onbeheerd is en X zich als enige over de nalatenschap heeft ontfemd. Hierbij weegt de rechtbank mee dat de nalatenschap toereikend is om de kosten te dragen.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 22-04-2021

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2021:3534

Zaaknummer: C/10/615330 / HA RK 21-281

Rechters: G.A.F.M. Wouters

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Testamentair vruchtgebruik bedrijfspand en het recht op huurpenningen.

Erflater voerde met zijn zoon in een vennootschap onder firma een juweliersbedrijf. De vof huurde van erflater een bedrijfspand. Erflater heeft dit pand gelegateerd aan de zoon, belast met vruchtgebruik voor de partner van erflater. Het vruchtgebruik is gevestigd. De vruchtgebruikster vordert van de zoon met succes betaling van achterstallige huurpenningen.

De huurovereenkomst duurt na het overlijden voort. De zoon is na uitvoering van het legaat bloot-eigenaar van het pand en verhuurt dit de facto aan zichzelf. Ter zake van de huurovereenkomst is hij als schuldenaar en schuldeiser tegelijk te beschouwen. In een dergelijke situatie gaat de verbintenis tot betaling van de huur weliswaar teniet (art. 6:161 lid 1 BW), maar dit kan niet aan derden zoals de vruchtgebruikster worden tegengeworpen en laat haar aanspraak krachtens het vruchtgebruik onverlet (art. 6:161 lid 3 BW). Hieraan doet ook niet af dat vader een schuld aan de vof had. Voor zover de zoon zich ter zake daarvan op verrekening beroept, is dit ongegrond omdat de vruchtgebruikster niet aansprakelijk is voor deze nalatenschapsschuld.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 14-04-2021

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2021:3102

Zaaknummer: 8756958 \ CV EXPL 20-4662

Rechters: M.C. van Rijn

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Negatieve nalatenschap langstlevende ouder. Ontervde zoon stelt gesplitste aankoop vader en dochter aan de kaak. Vordering op zoon verrekend door vaders overlijden.

Moeder is in 2001 overleden. Zoon en dochter hebben krachtens haar ouderlijke boedelverdelingstestament (art. 4:1167 oud BW) een vordering op vader gekregen met 7% rente per jaar. Vader overlijdt in 2015 en heeft de dochter tot enig erfgenaam en executeur benoemd. Dochter heeft vaders nalatenschap beneficiair aanvaard. De nalatenschap van vader is negatief.

De zoon vordert van de dochter in persoon en als executeur betaling van zijn erfdeel (inclusief rente) uit moeders nalatenschap. Hij grondt zijn actie op onrechtmatige daad (art. 6:162 BW), ongerechtvaardigde verrijking (art. 6:212 BW) en paulianeus handelen (art. 3:45 BW), verwijzend naar een transactie van vader en dochter in 2005. Vader heeft toen een tweede woning gekocht zonder financieringsvoorbehoud. Toen hij de woning niet kon afnemen, is dochter bijgesprongen. Op advies van de notaris heeft dochter de bloot eigendom afgenomen en vader het zakelijk recht van gebruik en bewoning (art. 3:226 BW). Zij hebben voor hun verkrijging ieder een zakelijke prijs betaald aan verkoper en zich over en weer hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor de benodigde hypothecaire leningen. Het hof wijst de vordering van de zoon op alle aangevoerde grondslagen af.

Andersom vordert de dochter van de zoon aflossing van zijn lening van vader ad 20.000 euro. In de overeenkomst van geldlening is bepaald dat de overeenkomst onder meer eindigt 'bij verrekening van de lening met het aandeel van de lener in de nalatenschap van uitlener'. De rechtbank oordeelde dat de vordering van vader uit geldlening per zijn overlijden is verrekend met de vordering van de zoon wegens de nalatenschap van moeder. Volgens de dochter is de zoon als schuldeiser van vader door de verrekening ten onrechte bevoordeeld ten opzichte van haarzelf als schuldeiser van vader. De rechtbank zag geen omstandigheden gesteld waaruit bleek dat niet aan de vereisten voor verrekening was voldaan. Dochter heeft tegen deze overweging geen grieven gericht, zodat het hof het beroep van de zoon op verrekening moet honoreren.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 06-04-2021

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2021:1019

Zaaknummer: 200.246.673_01

Rechters: M.E. Smorenburg, H.K.N. Vos en T.J. Mellema-Kranenburg

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Mantelzorg aan overleden ouders en salaire differé (art. 4:36 BW).

Acht kinderen erven de nalatenschappen van hun ouders, overleden in 2016 en 2017. Twee van de kinderen zijn executeurs en waren op grond van levenstestamenten gevolmachtigden van de ouders. De rechtbank constateert een aantal ongerechtvaardigde onttrekkingen aan het vermogen van de ouders, die de twee kinderen moeten terugbetalen aan de nalatenschappen.

De twee kinderen beroepen zich op hun beurt op de som ineens van artikel 4:35 BW (salaire differé, uitgesteld loon), vanwege hun onbetaalde mantelzorg aan de ouders. De rechtbank wijst erop dat deze aanspraak slechts onder bijzondere voorwaarden bestaat. Allereerst vereist dit langdurig verrichte arbeid in het beroep of bedrijf of in de huishouding van erflater, daaronder begrepen de verzorging of verpleging van erflater of, naar met het oog op artikel 4:37 lid 3 BW mag worden verondersteld, de andere ouder van het verzorgende kind. Voorts moet die arbeid een economische waarde hebben en is daarvoor desondanks door het kind geen passende beloning verkregen, terwijl het kind door zijn of haar arbeid ten opzichte van de mede-erfgenamen in een maatschappelijk en/of financieel slechtere positie is geraakt, aldus de rechtbank. In dit geval stelt de rechtbank vast dat de rechtsvordering in 2018 is verjaard (art. 4:37 lid 3 BW).

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 13-01-2021

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2021:2168

Zaaknummer: C/15/298175 / HA ZA 20-29

Rechters: M.C. van Rijn

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Heeft erfgenaam vordering in nalatenschap verbeurd door onttrekkingen tijdens moeders leven?

Na het overlijden van moeder verwijt zoon X dat de door moeder gevolmachtigde schoondochter geld heeft onttrokken aan moeders vermogen en zoon Y hiervan wist. Volgens X heeft zoon Y zijn aandeel in het vorderingsrecht wegens het onttrekken van de gelden (onverschuldigde betaling of onrechtmatig handelen) verbeurd (art. 3:194 lid 2 BW).

De rechtbank ziet het anders. Partijen hebben een geschil over de vraag of schoondochter en zoon Y voor bepaalde betalingen moeders toestemming hadden. Dat maakt nog niet dat zij een vordering hebben verzwegen. Schoondochter en zoon Y hebben desgevraagd alle bankafschriften in het geding gebracht. Er zijn dan ook geen tot de gemeenschap behorende goederen verzwegen, zoekgemaakt of verborgen gehouden.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 14-10-2020

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2020:11605

Zaaknummer: C/15/282355 / HA ZA 18-794

Rechters: J.H. Gisolf

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Agrarische bedrijfsoverdracht en legitieme portie. Beneficiair aanvaarden is geen paulianeuze handeling.

Na vaders overlijden oefenen moeder en kind X in maatschapsverband het landbouwbedrijf uit. In 2012 delen zij de onderneming toe aan X. De overnamewaarde stellen zij vast op ruim 785.000 euro, gebaseerd op de waardering door een deskundige. Moeder en X brengen blijkens de notariële akte van overdracht op deze waarde ruim 635.000 euro in mindering en merken deze verlaging expliciet als schenking aan in verband met de successierechtelijke bedrijfsopvolgingsfaciliteit.

Moeder overlijdt in 2017. Zij heeft X tot enig erfgenaam benoemd. De onderfde kinderen Y en Z beroepen zich op hun legitieme portie. Moeders nalatenschap is negatief, X aanvaardt deze beneficiair. De vraag rijst onder meer of in de bedrijfsoverdracht een gift (art. 7:186 BW) aan X besloten ligt die in aanmerking komt voor de legitieme portie, of dat deze op grond van de zogenoemde voortzettingjurisprudentie van de Hoge Raad (o.a. HR 13 februari 2004, ECLI:NL:HR:2004:AN8172) buiten beschouwing gelaten moet worden.

De rechtbank gaf X in het tussenvonnis (ECLI:NL:RBNNE:2019:2437) de gelegenheid om tegenbewijs te leveren door te ontzenuwen dat aan de verlaging van de overnamesom een schenking ten grondslag lag. In de onderhavige procedure slaagt X in dit tegenbewijs door getuigenverklaringen van het destijds begeleidende accountantskantoor. De rechtbank becijfert de legitieme van Y en Z vervolgens op nihil.

Ter zake van de onderbedelingsvorderingen van Y en Z uit hoofde van vaders nalatenschap beroepen zij zich tot slot op de actio pauliana. Volgens hen heeft X hen als schuldeisers benadeeld door moeders nalatenschap beneficiair te aanvaarden. De rechtbank overweegt dat Y en Z geen vordering strekkende tot vernietiging hebben ingesteld, zodat hun beroep op de actio pauliana geen beoordeling behoeft. Ten overvloede wordt overwogen dat de wetgever aan een erfgenaam de keuze heeft gelaten om een nalatenschap al dan niet beneficiair te aanvaarden.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 20-05-2020

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2020:5154

Zaaknummer: C/18/185763 / HA ZA 18-157

Rechters: M. Sanna

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***Procesrecht. Uitleg testament en ondeelbare rechtsverhouding.
Echtgenote moet minderjarige kinderen oproepen en heeft machtiging
kantonrechter nodig.***

Erflater laat bij zijn overlijden zijn echtgenote X en hun twee minderjarige kinderen achter. In zijn laatste testament – opgesteld in 2006 tijdens zijn eerdere huwelijk – heeft erflater zijn broer (subsidiair, na zijn toenmalige echtgenote) tot enig erfgenaam benoemd. X vordert een verklaring voor recht dat de broer geen rechten kan ontlelen aan dit testament.

Volgens het hof heeft X ten onrechte haar twee kinderen niet in de procedure betrokken. Het is noodzakelijk allen die een recht zouden kunnen ontlelen aan het testament in deze procedure te betrekken. Dat zijn niet alleen X en de broer, maar ook de kinderen van erflater. Er is sprake van een processueel ondeelbare rechtsverhouding. X krijgt de gelegenheid de kinderen alsnog op te roepen (art. 118 Rv), op straffe van niet-ontvankelijkheid.

Het hof gaat ervan uit dat X als wettelijk vertegenwoordigster ook namens de kinderen de gevraagde verklaring voor recht zal vorderen, althans daartegen geen verweer zal voeren. X heeft daarvoor machtiging van de kantonrechter nodig (art. 1:349 lid 1 BW). Zonder machtiging is X namens de kinderen niet-ontvankelijk en heeft ook de oproeping van de kinderen geen effect, zodat X ook in haar eigen vordering niet-ontvankelijk is. Als de vordering in hoger beroep wordt afgewezen, mag X daarin niet berusten zonder machtiging van de kantonrechter (art. 1:349 lid 2 BW). Het hof verlangt van X dat zij de vereiste machtiging van de kantonrechter overlegt.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 20-04-2021

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2021:3798

Zaaknummer: 200.261.203

Rechters: J.H. Lieber, M.H.F. van Vugt en R.E. Brinkman

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Geschil over schenkingsverbod in testamentair fideïcommis de residuo.

Vader is in 1996 overleden. De erfdeelen van zijn kinderen heeft hij belast met een fideïcommis de residuo, voor het geval zij kinderloos overlijden. Daarbij heeft erflater bepaald dat de bezwaarde ‘niet bij schenking’ over het bezwaarde vermogen kan beschikken ‘anders dan aan personen die afstammelingen van mij zijn’.

Kind X heeft aan haar zuster Y (ook erfgenaam van vader en verwachter) twee (herroepelijke) schenkingen van banktegoeden gedaan, onder de opschortende voorwaarde van (onder meer) het overlijden van X (met inachtneming van art. 7:177 BW). Y is enig erfgenaam van X. Na het (kinderloos) overlijden van X stelt een ander kind (Z) dat X niet bevoegd was tot deze schenkingen ter zake des doods, althans dat de schenkingen in strijd zijn met de goede trouw. Volgens Z is het fideïcommissaire erfdeel uit vaders nalatenschap onvervreemd en onverteerd aanwezig (zie ook het tussenarrest ECLI:NL:GHARL:2018:2000).

Na uitleg van het testament (art. 4:46 BW) heeft het hof in een tussenarrest (ECLI:NL:GHARL:2020:2328) geoordeeld dat X bevoegdelijk aan Y heeft geschonken ten laste van de fideïcommissaire nalatenschap en dat Y slechts de omvang van de schuldigerkenning (de banktegoeden) hoeft te bewijzen. In de onderhavige procedure slaagt Y in dat bewijs. De fideïcommissaire nalatenschap bestaat volledig uit de banktegoeden die zijn schuldig erkend, zodat het saldo van de fideïcommissaire nalatenschap nul is. Het hof stelt de verdeling van de fideïcommissaire nalatenschap vast door de banktegoeden toe te delen aan Y onder de verplichting de schuld uit de schuldigerkenning over te nemen onder vrijwaring van de andere deelgenoten.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 20-04-2021

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2021:3779

Zaaknummer: 200.201.694

Rechters: J.H. Lieber, M.L. van der Bel en R.E. Brinkman

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Legitieme onderfd kind in nalatenschappen van beide ouders herberekend.

X is zowel door zijn vader (overleden in 2012) als door zijn moeder (overleden in 2015) onderfd. Vaders nalatenschap is vererfd volgens de wettelijke verdeling tussen moeder en de andere drie kinderen als erfgenamen (art. 4:13 BW). Tussen de executeur van de ouders en X is de berekening van de legitieme portie van X in discussie.

Volgens het hof is de berekening van de rechtbank op twee punten onjuist. In de nalatenschap van vader is ten onrechte de legitimaire vordering van X niet in aftrek gebracht bij de berekening van de erfdelen. De erfgenamen dragen immers in evenredigheid bij aan de voldoening van de legitieme (art. 4:82 lid 2 BW) en hebben recht op hun deel in het resterende saldo. In de nalatenschap van moeder is voor de berekening van de legitieme van X ten onrechte geen rekening gehouden met de legitimaire schuld aan X uit vaders nalatenschap (art. 4:7 lid 1 sub a BW).

Het hof stelt de legitieme van X in beide nalatenschappen opnieuw vast.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 06-04-2021

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2021:1020

Zaaknummer: 200.247.455_01

Rechters: H.A.W. Vermeulen, H.K.N. Vos en J. van der Steenhoven

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Legitieme vordering versus vordering krachtens wettelijke verdeling. Opeisbaarheid bij emigratie.

Erflater overlijdt in 2016. Zijn nalatenschap vererft volgens de wettelijke verdeling (art. 4:13 BW) tussen zijn zoon en echtgenote. Volgens het testament is de vordering van de zoon uit hoofde van de wettelijke verdeling onder meer opeisbaar bij emigratie van de echtgenote. Ook is bepaald dat zijn legitieme portie niet opeisbaar is tijdens het leven van de echtgenote.

Volgens de zoon is de vordering op de echtgenote opeisbaar door haar emigratie in 2018 naar Cuba, haar geboorteland, en uitschrijving uit Nederland. Ter zake van die vordering heeft de zoon conservatoir derdenbeslag gelegd. In de onderhavige procedure vordert de zoon onder meer vaststelling en betaling van de hoogste van twee vorderingen: die krachtens de wettelijke verdeling en die krachtens zijn legitieme.

De rechtbank constateert dat het breukdeel van het erfdeel en de legitieme gelijk zijn (een kwart) en dat de legitimaire massa gelijk is aan de nalatenschap. Doordat op de legitieme een legaat aan de zoon geheel in mindering komt (art. 4:73 BW), berekent de rechtbank de legitieme op een lager bedrag dan het erfdeel (imputatie van het erfdeel blijft onbenoemd).

De rechtbank stelt voorts vast dat de echtgenote weer in Nederland woont. Volgens de rechtbank bedoelde zij in 2018 niet te emigreren. Haar redelijk lange verblijf in Cuba kan worden verklaard door de aanwezigheid van haar familie aldaar, waaronder een minderjarige zoon. De echtgenote zou hem naar Nederland willen halen. Ook weegt de rechtbank mee dat de echtgenote de Nederlandse nationaliteit heeft. De vordering uit hoofde van de wettelijke verdeling is dus nog niet opeisbaar.

Tot slot beroept de zoon zich tevergeefs op het wilsrecht van artikel 4:21 BW ten aanzien van de door de echtgenote inmiddels verkochte woning uit de nalatenschap. Volgens de rechtbank ziet artikel 4:21 BW op goederen, niet op geld. Bij geld is de constructie van vruchtgebruik niet mogelijk, aldus de rechtbank.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 24-03-2021

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2021:2966

Zaaknummer: C/09/589329 / HA ZA 20-256

Rechters: A.C. Bordes

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Misbruik van algehele volmacht van erflaatster. Volledig financieel beheer. Verzwaarde motiveringsplicht gevolmachtigde.

Erflaatster heeft haar nicht algehele volmacht verleend. Na intrekking van de volmacht stelt de meerderjarigenbewindvoerder van erflaatster dat de nicht misbruik heeft gemaakt van de volmacht en schadeplichtig is. Na erflaatsters overlijden neemt de executeur de procedure in hoger beroep over.

Volgens het hof omvatte de rechtsverhouding tussen erflaatster en de nicht meer dan alleen de bevoegdheid die de nicht op grond van de algemene volmacht had om alle voorkomende (rechts)handelingen en beschikkingsdaden namens erflaatster te verrichten. De nicht voerde in feite het volledige financiële beheer gedurende meerdere jaren over een aanzienlijk vermogen, waarbij zij zich diende te richten naar de belangen van erflaatster. Hieruit volgt voor de nicht een verplichting tot het afleggen van rekening en verantwoording, hoewel de executeur (voorheen bewindvoerder) dat niet vordert. De executeur moet de tekortkoming van de nicht bewijzen, maar van de nicht mag worden verwacht dat zij ter motivering van haar betwisting feitelijke gegevens verstrekt over de tijdens haar beheer verrichte transacties, om de executeur aanknopingspunten voor eventuele bewijslevering te verschaffen. De nicht heeft dus een verzwaarde motiveringsplicht.

Het hof oordeelt dat de nicht is tekortgeschoten in haar beheersopdracht door aanzienlijke geldbedragen aan het vermogen van erflaatster te onttrekken ten behoeve van zichzelf en haar familieleden. Ten aanzien van één betaling is nog onduidelijk of sprake is van een (onderhandse) schenking en zo ja, of deze vernietigbaar is wegens misbruik van omstandigheden (art. 7:176 BW).

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 30-03-2021

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2021:3024

Zaaknummer: 200.240.329

Rechters: H.L. Wattel, D.M.I. de Waele en M.S.A. van Dam

Wetsartikelen: